

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesmi in štev. se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabržini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.
V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlano naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: celotno 12 K, 20, pol leta 6 K.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEPAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841.652. TELEFON št. 11-57.

Politično društvo Edinost

sklicuje

Javni shod

v nedeljo, dne 5. decembra

o 10. uri predpoludne.

v gledališčno dvorano „Narodn. doma“.

DNEVNI RED:

Naše zahteve na polju ljudskega in srednjega šolstva.

SLOVENCI Trsta in okolice! Udeležite se tega velevažnega shoda v čim večem številu.

ODBOR
POLITIČ. DRUŠTVA EDINOST.

BRZOJAVNE VESTI.

Gališki deželni zbor.

LVOV 1. Tukajšnji listi poročajo, da bo gališki deželni zbor sklican na redno zasedanje dne 14. t. m.

K aferi zastrupljenja častnikov.

DUNAJ 1. Zasliševanje zaprtega nadporočnika Hofrichterja še ni prišlo. Glasom uradnega poročila začne zaslišanje še le proti koncu tedna, ker se nahajajo vsi tožadniki spisi pri kornem poveljstvu v Laomostu in ker se vrše še razne poizvedbe na Dunaju in v Linču. Hofrichterjeva rodbina trdi seveda še vedno, da je obdolženec nedolžen. Tudi javno mnenje se obrača vedno bolj v prilog obdolžencu.

„Zeit“ poroča, da je neka gospa opozorila rodbino Hofrichterjevo na sled nekega družnega častnika, ki stanuje na Dunaju in na katerega bi utegnil pasti sum, da je zastrupiljevalec. Omenjeni častnik, da bi bil imel gotov interes, da bi provzročil gotovo premembo v generalnem štabu. Rodbina Hofrichterja si prizadeva na vse mogoče načine, da bi odvrnila sum od svojega sorodnika.

Proračun mesta Prage.

PRAGA 1. Proračun mesta Prage za prihodnje leto izkazuje primanjilaj 5.666.110 kron. Dohodki znašajo 9.495.253, stroški pa 15.161.363 kron. Primanjilaj se pokrije uvedanjem novih davkov.

Žrebanje.

DUNAJ 1. (Turške srečke). Glavni dobitnik 600.000 frankov je zadela št. 1.193.404, drugi dobitnik 60.000 frankov št. 1.951.917, po 20.000 frankov št. 1.279.876 in 1.722.885.

Nova vojna na daljnem Vstoku?

PETROGRAD 1. Iz Mandžarije prihajajo alarmujoče vesti, da se pripravljata Japonska

in Kitajske za skupen napad na Rusijo. Japonska da je že odredila delno mobilizacijo. Šestnaest v vojnem stanju se nahajajočih japonskih bataljонов da je že na poti v Mandžurijo. — Finančni minister Kokorov, ki se je ravnokar povrnil s potovanja na daljni Vostok, je prinesel zelo vznemirjajoče vesti o oboroževanju Japonske. Finančni, trgovski in vojni minister so odpotovali v Livadijo, da poročajo carju.

Bolezen ruske carice.

LONDON 1. „Daily Mail“ je doznal, da se je stanje ruske carice poslabšalo.

Zrakoplovstvo v francoski armadi.

PARIZ 1. Vojno ministerstvo je nakupilo tri aeroplane in pozivlja vse častnike pariške posadke, ki se hočejo izobraziti v aviatiki, naj uleže tozadnje prošnje.

Iz Nikaragoe.

NEW-YORK 1. Glasom poročil iz Bluefielda v Nikaragui so ustaši popolnoma porazili vladne čete pri Rimi. Na strani poslednjih je padlo 80 vojakov, mnogo jih je bilo pa ranjenih.

Pogreb vojvode bavarskega Karola Teodorja.

MONAKOVO 1. V petek 3. t. m. prepeljejo truplo vojvode Karola Teodorja iz Bad Kreutha v Tegernsee, kjer se bo v soboto vršil pogreb povsem na tiho, kakor je to odredil pokojnik.

Št. Paul (Minnesota) 1. Valed štrajka premikačev železnice North Western Rail Road je izostalo mnogo tovornih vlakov. Tudi promet osebnih vlakov je nepravilen.

Državni zbor.

DUNAJ 1. Med došlimi vlogami se nahaja predlog posl. Pitacco glede izpolnitve želja državnih slug v Trstu, Puli in Gorici in podelitve draginske doklade uradnikom nižih činovnih razredov in državnim slugam. Zbornica je nadaljevala razpravo nujnih predlogov o manjšinskih šolah.

V nadaljevanju razprave o nujnih predlogih glede manjšinskih šol so se izjavili vsi slovenski govorniki za varstvo slovenskih manjšin in za ustanovitev slovenskih manjšinskih šol. Povdarjali so, da bi značil sprejem sedanjih nujnih predlogov važno sredstvo za rešitev narodnostnega vprašanja. Posl. Glombinski je izjavil, da bo glasoval poljski klub proti nujnosti, ker spada šolsko vprašanje v kompetenco deželnih zakonodaj. Nemci in Italijani so se izrekli proti nujnosti.

Govor dr. Pitacco.

Posl. Pitacco smatra izvolitev posebnega odseka za manjšinske šole neke za nepotrebno, ampak celo za škodljivo, ker je bil že izvoljen odsek za ureditev narodnostnega vprašanja. Z izvolitvijo novega odseka bi se vsvarilo dualizem, ki bi rešitvi narodnega vprašanja nič ne koristil. On se boji, da bi nastala iz vsprejema predloga rova nevarnost za Italijane, ker bi se postavilo nov pojem o narodnostnih okrajih. Prisvojevalna politika Slovanov bi dobila potem pod varstvom vlade še večjo moč, ker bi jej bil potom zakona priznan oni videz prava, ki jej dosedaj, vsaj zakonito še ni bil priznan. Govornik je začel potem govoriti o postopanju z Italijani z

ozirom na šolsko vprašanje. Trst, da ima tudi v tem oziru opravičen povod, se pritoževati proti državni upravi. Vse šole v Trstu, ki jih vzdržuje država, imajo izključno nemški učni jezik. Zgodovinske pravice nemška šola v Trstu nima. Postanek nemškega državnega gimnazija v Trstu meče čudno luč na postopanje vlade napram Italijanom.

Trst in Italijani so se morali vedno bojevati, močnim odporom, ko se je šlo za njih narodne zahteve. A sedaj naj bi vlada ustanovljala v italijanskih mestih še slovenske šole, da si so Slovani tržaškega ozemlja že dobili vse šole, do katerih imajo pravico. Neče nastopiti proti morebitnim potrebam pouka slovenskega prebivalstva, a on mora odločno ugovarjati, da se snuju slovenske zavode v italijanskih mestih. Slovenci so se večkrat pritoževali, da občina Trst ne stori nič za njih in da se brani jim ustanoviti celo eno ljudsko šolo.

V rešnici pa je mestna občina tržaška ustanovila že leta 1861 za Slovence ki stanujejo v njenem ozemlju, slovenske ljudske šole, da si to ni bila dolžna in celo proti želji takratnih zastopnikov Slovencev.

(Posl. Treščič: Ker jo je vlada prisilila).

Posl. Pitacco: Ne! Takrat ne! Seveda se je moralo mesto pozneje pokoriti za svojo radodarnost. Od občine imenovani učitelji in v šoli krščanski nauk poučavajoči duhovniki so se spreobrnil le prehitro v nevarne zgodbice. Oni so začeli ono osvetovalno politiko, ki bi imela s podporo vladnih uradnikov, ogroziti položaj italijanskega prebivalstva. Z dohajanjem slovenskih uradnikov in slug v Trst, se je število slovenskih učencev pomnožilo, a isto je v zvezi temu še razmeroma majhno. Stremljenje po slovenskih ljudskih in srednjih šolah ni torej opravičeno. Slovencev ni pri tem toliko za učne potrebe kolikor za cvarjanje. Dočim Slovenci na eni strani zahtevajo za se šol, je na drugi strani pripisovati le njim, da ni v Trstu še ustanovljeno italijansko vseučilišče. Od mestne občine tržaške se ne more zahtevati, da na svoje stroške ustanovi v Trstu slovensko šolo, to tem manj, ker obstoja že slovenska ljudska šola in jo vzdržuje država, ki plačuje učitelje. Zahteva po ustanovitvi slovenske ljudske šole ni utemeljena v zakonu. Upravno sodišče je razsodilo, da je celo od najoddaljenejših točk mesta manj nego 4 kilometre do slovenske šole. Občino se ne more primorati, da umetno povspenjuje slovanstvo v Trstu. Vlada, ki vzdržuje slovenske privatne šole, bi nikdar ne storila ničesar za Lego nazionale, ki si je stavila nalogo, da ustanavlja v Istri in Dalmaciji italijanske šole za tamošnje italijansko prebivalstvo.

Govornik je končno izjavil, da bo njegova stranka glasovala proti nujnosti predlogov. (Pritrjevanje pri smišljenikih).

Govor dr. Rybača.

Dr. Rybač je izjavil, da so pritožbe Italijanov o osvetovalni politiki Slovencev neutemeljene, ker imajo Italijani v Primorju pač vse. (Prigovor pri Italijanih.) V Trstu v rešnici večina občinskega sveta odločuje o življenju in smrti slovenskih šol. Pritožbam od italijanske strani proti državnim nemškim šolam, se zamore govornik le pridružiti, da

sebnje okoliščine, ki vam jih mogoče pozneje pojasnim, vas prosim, da nehati in se vzdržite. Kake neumnosti vam rojijo po glavi? Potrebni ste mi in sami ste obljubili pokorščino. Pomnite Schlangenberg! Prosim vas, da ubogate, in ako potreba, vam ukazujem. Vaša P. P. S. Ako ste jezni name radi včerajšnjega, tedaj mi odpustite.

Kar oči so mi odpovedale, ko sem prečital te vrstice. Ustnice so mi pobledel in začel sem drgetati. Prokleti Francoz je zrl s posiljeno-skromnim obrazom in pogledal strani, kakor bi ne hotel gledati moje zmedenosti. Ljubše bi mi bilo, da se je razkrohotal nad menoj.

„Dobro,“ sem dejal, „povejte, naj bo m—lle brez skrbi. Dovolite pa mi vprašanje,“ sem dodal reško, „zakaj mi niste tako dolgo oddali tega pisemca. Namesto da ste govorili neumnosti, bi bilo po mojem mnenju bolje, da ste začeli s tem... ako ste že prišli s tem naročilom.“

„O, hotel sem... sicer pa je vsa ta zadeva tako čudna, da mi oprostite mojo razumevno nestrpnost. Rad bi bil sam hitro izvedel, osebnost od vas vaše namene. Neznano mi je, kaj vsebuje pisemce, in mislil sem si, da je še vedno lahko izročim.“

„Razumem. Čisto priprosto vam je bilo zapovedano, da je izročite le v najskrajnejšem slučaju in sploh ne oddati, ako se vam posreči z besedami vse po-

pa te šole tako prospevajo, tega so krivi le Italijani, ki sami pošiljajo svoje otroke v te šole.

Posl. Pitacco je izjavil, da je ustanovitev slovenske ljudske šole v Trstu nepotrebna, češ, da je v mestu število Slovencev premalo. Kakor Nemci, tako delajo tudi Italijani, ko gre za manjšinske šole, razliko med stalno-naseljenim in priseljenim prebivalstvom. To ni pravično, še manj pa demokratično.

Gleda razmer med uradništvom v Trstu je govornik pripomnil, da se Slovani in Italijani nahajajo enako zapostavljeni nasproti Nemcem, in zato naj bi ne nastopali eden proti drugemu, marveč oboji složno proti Nemcem.

Govornik je obsojal raznarodovalne tendence, ki jih ima Lega nazionale nasproti slovenskim otrokom z ustanavljanjem šol. Še večja krivda v tej smeri zadevuje vlado. Ako hoče vlada izvesti veliko delo, naj predloži zakonski načrt, po katerem se konstituirajo narodnosti in se ustvarijo organi, ki bodo upravičeni govoriti v imenu vsakega posamičnega naroda.

Govor grofa Stürgkha je pokazal, da vladi absolutno primanjkuje dobre volje, da bi kaj storila za narodne manjšine, ko gre za Slovence. Po dolgotrajnim pogajanjem je Slov. Enota storila konečne sklepe o taktičnem stališču napram proračunskemu provizoriju. Na podlagi teh sklepov in da se pusti poljskemu klubu potrebno pristo polje za njegovo akcijo, je Slov. Enota sklenila, da začne razpravo proračunskega provizorija.

Potem ko je govorila še več govornikov, je bila razprava prekinjena in seja ob 9.50 zvečer zaključena. Prihodnja seja jutri.

Uspeh dr. Rybačevega govora.

DUNAJ 1. Dr. Rybač je dosegel s svojim odgovorom dru. Pitacco, sijajen uspeh. Poslušalo ga je mnogo poslancev, ki so mu na koncu živahno ploskali. Mnogo poslancev mu je čestitalo.

Impozantna manifestacija

za slovenske šole v Gorici.

(Dalje.)

Gosp. G. a b r š č e k je nadaljeval:

V Gorici zahtevamo slovenske ljudske in srednje šole! Škandal je, da moramo Slovence vzdrževati s svojim densierjem zasebne šole sv. Cirila in Metoda ter „Šolski dom“. Naše vladnice bi morale nadomeščati ljudsko šolo, a ravno te šole so pravi monsturm na šolskem polju. Vlade bi morale biti uzorne šole z najboljšim učnim redom, ker na njih hospitirajo učence iz učiteljske, ki se posvetijo učiteljskemu poklicu. A te vladnice so pravo škropucale. Odkrito rečeno, te šole so take, da nimajo pravice, da eksistirajo! Denar za te zavode je naravnost ukraden iz žepov davkoplačevalcev, ker oni ne služijo temu smenu, temveč so pristne ponemčevalnice naše dece. Vsi tisti otroci, ki iz vladnice ne odhajajo na srednje šole, so okradeni za ljudskošolsko izobrazbo, ker po dovršeni vladnici znajo pač pisati in čitati, a realije in vse drugo, kar bi jim zamogla podati ljudska šola, jim je španska vas. V deški vladnici se

ravnati? Ali ni tako? Povejte naravnost, m—r des Grieux!“

„Peut-être,“ je dejal z nekakim zatajevanjem in izrednim izrazom.

Vzel sem klobuk, on je pokimal z glavo in odšel. Zdelo se mi je, da mu je zaigral na ustnicah porogljiv usmev. Ali pa je sploh možno bilo drugače?

„Midva že še obračuniva in se pomeriva, Francozek moj!“ sem mrmral stopajoč po stopnicah. Ničesar še nisem mogel razbrati, kakor da sem dobil udarec po glavi. Zrak me je nekoliko osvežil.

Čez dve minuti, kakor hitro sem začel zopet jasno misliti, sta me prevzeli dve misli: kako da je vsled takih neumnosti, vsled par razposajeno-lahkomišljenih groženj, ki sem jih izrekel včeraj v naglici, nastala splošna vznemirjenost; kakšen upliv ima ta-le Francoz na Pavlino? Na eno samo besedo mu naredi vse, kar hoče, piše pisemce in me celo prosi. Dasi so mi bili njuni odnosi že od začetka, odkar sem ju poznal, vedno zagonetka, sem zadnje dni vendar zapazil, da se ji silno gabi in da ga zaničuje, on pa je celo ne pogleda, da je celo surov ž njo. To sem opazil. Pavlina sama mi je pravila, da se ji gabi; zato so ji čisto silila na dan zelo dragocena priznanja... To pomenja, da je v njegovi oblasti, da jo drži v splo- nah!...

(Pride še).

*) Morda.

PODLISTEK 23

IGRALEC.

ROMAN. - IZ SPOMINOV MLADENIČA.
Ruski spisal F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K.

„Ker vam nobena prošnja ne gane srca,“ je začel strogo in z zanosom, „bodite torej uverjeni, da napravimo izredne korake. Tu so oblasti; še danes vas izze-nejo — que diable! Un blanc — bec comme vous!“ hoče pozvati na dvoboj tako osebo kot je baron! In vi menite, da vas pusté pri miru? Vedite, da se vas nihče ne boji! Ako sem vas prosil, sem storil to bolj iz lastnega nagiba, ker ste vznemirjali generala. Nemara si celo domisljujete, da vas baron ne zapove zapoditi priprosto po svojih služabnikih?“

„Saj tudi ne pojdem sam,“ sem odvrnil neobičajno mirno. „Vi se motite, m—r des Grieux, vse bo dosti bolj fino nego vi mislite. Sedaj le se precej odpravim k m. Astleju in ga poprosim, da bi bil moj posredovalec, skratka: moj second.“ Rad me ima in mi gotovo ne odreče. On pojde k baronu in ta ga vsprejme. Ako sem jaz le „un outchitel“ in se jim zdim

*) — Kaj vraga! Tak mlekosos kot ste vi...

*) sekundant ali zastopnik pri dvoboju.

*) podrejen.

vši v tretjem razredu, na ženski vadnici celo po prvih treh mesecih samo nemški pouk. Se ne smejo niti 6-letne deklice niti očenasa moliti v slovenskem jeziku! Dočim nas učna uprava tako zanemarija, je z veliko skrbjo pritegnila na srce nemške otroke. Otroci nemških uradnikov, ki prihajajo v našo deželo in odjedajo kruh našincem, imajo na razpolago poleg teh vadic še popolno čisto nemško šolo. Vlada je to šolo popolnoma oddelila od učiteljskega, kamor bi spadala, in jo napravila popolnoma neodvisno. Ravnatelj te šole je popolnoma neodvisen, in niti poučevati mu ni treba. Nadomešča ga poseben suplent, da ima tako ravnatelj časa dovolj za vsenemško propagando. Vlada usiljuje nemštvo potom nemških šol. V državni proračun je postavila vlada milijone za nemške šole, mi Slovenci pa nimamo tu ni jedne srednje in trgovske in obrtne šole!! Vlada rabi le naše žepce in pa trde pesti naših sinov, kadar preti državi nevarnost. Vlada nas smatra samo za Kanonenfutter! Vlada naj bi nas znala pridobiti z ljubeznijo. Dejanski pa smo primorani braniti se njegovih nasilstev. Upamo, da se jih ubranimo in da pometemo s tistimi blodi, ki slonijo na gnilih tleh tako, kakor so naši predniki pomenjali turške druhalje, ki so jih napadale! (Burno odobravanje).

Nato je povzel besedo g. dr. Podgornik, ki je izvedel:

Na gimnaziji je bilo lanko leto med 585 učenci 35 Nemcev. Od vseh 35 je v deželi rojenih celih 9. Med temi stanujejo stariši od štirih zunaj Gorice in imajo otroke tukaj na stanovanjih. Stariši od dveh so zasebniki in stanujejo v Gorici, ker so ravno nemške šole pri rokah. Stariši od dveh so uradniki, ki so se dali tudi zaradi šol premestiti v Gorico. Oče jednega je obrtnik in se je preselil sem.

Od 26 dijakov, rojenih zunaj dežele, stanujejo stariši od 12-letnih zunaj Gorice ter imajo otroke tukaj na stanovanjih. V Gorico so prišli, ker smatrajo tukajšnje gimnazije za „refugium peccatorum“. Stariši od 6 so zasebniki (penzionisti) ter stanujejo nekaj časa tukaj, potem pa se selijo zopet drugam. Pri ostalih osemih so stariši uradniki ali častniki ter bivajo le mimogrede v Gorici. Nemške šole obstajajo torej v Gorici za kvečjemu 10 Nemcev in radi teh se morajo domačini že od šestega leta naprej mučiti z nemščino in zanemarjati druge predmete, ki so naravnost podlaga temeljite izobrazbe.

Na realki je 70 učencev, vpisanih za Nemce. Med temi stanujejo stariši 29 zunaj Gorice, tako, da morajo tukaj držati stanovanje, 12 je zasebnikov ali pensionistov, ki stanujejo v Gorici samo radi udobnosti. 12 takih otrok je vpisanih za Nemce, njih stariši pa niso niti Nemci. Pri 13 dijakih so stariši uradniki in vojniki ter stanujejo le mimogrede v Gorici.

Zadnji štirje pa so otroci v Gorico priseljenih nemških obrtnikov.

(Zvršetak pride.)

Bienertova teorija o narodnostnih manjšinah.

V svojem odgovoru dr. u. Kramarju, ki je nedavno govoril v parlamentu o narodnostnih manjšinah, rekel je minister za narodnostne zadevi baron Bienert, da je v Avstriji rešitev vprašanja narodnostnih manjšin zelo težka in komplicirana. Pri tem je prišel baron Bienert na teorijo o dvojni vrsti avstrijskih manjšin: o takih, ki hočejo varovati svojo ekzistenco in svoje historične pravice, in o drugih, ki se še-le borijo za to, da bi pridobile pravico do ekzistenca.

V tem vidi baron Bienert težavo vprašanja. Mi smo pa protivnega mišljenja in bi razdelili avstrijske narodnostne manjšine v sledeči dve kategoriji: v nemške in nenemške! Temu bi pridodali, da je vprašanje nemških manjšin že zdavnaj rešeno in da se sedaj zahteva od zakonodajne, da se po pravici reši tudi vprašanje nenemških manjšin! Znano je, in proti temu gre naša borba v prvi vrsti, da se vsa državna moč stavlja na razpolaganje vsaki in tudi najmanjši nemški manjšini v tej državi. In pri tem država nikakor ne vprašuje, da-li se „pravice“ teh nemških manjšin opirajo na zgodovino, ali ne?! Še več: državna uprava neumorno dela na to, da bi kolonizirala nemške dežele z nemškimi manjšinami, katerih prvi pionirji so razni uradniki in vojniki. Za najmanjše število njihovih otrok se ustanovljajo šole in vprašanje nemške manjšine je na dnevnem redu.

Drugače pa je s nenemškimi manjšinami, ker te imajo povsodi svoje temelje v zgodovini in njihovo vprašanje se daje rešiti edino oziraje se na njihovo sedanjo politično in gospodarsko važnost.

Tu bi mimogrede pripomnili „Piccolo“, ki se v včerajšnjem izdanju peča s tem vprašanjem, da ne nameravamo zopet mlati prazne slame radi njegove teorije o zgodovinski manjšini Italijanov v Dalmaciji in o privzdrani slovenski manjšini v Trstu. Le eno budi rečeno italijanskemu glasilu: če misli, da si Italijani pridobijo šol v Dalmaciji radi svoje minulosti, jih pa dobimo mi radi svoje prihodnosti. Kajti sedaj ni glavno vprašanje o več ali manj važnosti vloge, ki so jo nekdanji igrali na tem ozemlju Italijani ali Slovani, marveč vprašanje sedanje

številne moči enih in drugih, in vprašanje: kako važnost bodo imeli za bodočnost.

Politika blaznosti.

„Cetinjski Vijestnik“, ki je v dobrih odnosih s črnogorsko vlado, razpravljajoč v svoji zadnji številki o avstrijsko-črnogorskih odnosih, trdi v neki blazni emfazi, da nikakor ni še končal konflikt zaradi Bosne in Hercegovine.

»Kar se nas tiče — pravi „Cetinjski Vijestnik“ — ne prenehamo dokler se bo nahajal na Balkanu nepozvani gost. Sedva na Dunaju so v tem pogledu drugega mišljenja. Vendar je vsakomur svobodno, da vara samega sebe. Zakoni ne prenašajo, da bi eden drugega varal nekažnjeno. Kazen za to je neizogibna. Mi Črnogorci nimamo povoda, da ne bi želeli Avstro-Ogrski takšne kazni. Po mnenju Avstro-Ogrske imel bi biti odstranjen radi Bosne in Hercegovine izzvani konflikt. Po tem mnenju sta ti deželi definitivno uveljavljeni dvalistični monarhiji. Ali o tem se pri nas na Črnogori misli popolnoma drugače: Avstro-Ogrska osvoji sedaj Bosno in Hercegovino z orožjem v roki, ali poplača ta rop svojo ekzistenco“.

Ta izbruh blaznosti prinašamo po dolžnosti kronistov, ali kakor Slovani moremo samo obžalovati, da se v sedanjih časih ravno s Cetinjske deže slovenskim neprijateljem za nezaupanje in še hujšo protislovensko politiko. Sicer pa bi priporočali cetinjskim politikom naj pazijo na to, da jih nedoljna bodočnost ne vzbudi v popolnem robotu v Italijanov, ki ji Črnogorci izkazujejo toliko prijateljstva in ki so v resnici mnogo hujši in nevarnejši neprijatelji nezavisnosti Črnogore, nego pa Avstrija. Kajti resnica je vendar ta, da Avstrija postaja vzlic vsemu polagoma slovenska država, Italija pa bo vedno proti slovenski, dokler se bodo gospodarski interesi Italijanov in Slovanov križali. In ti interesi se neminljivo križajo na vzhodni obali Jadrana, posebno pa tam, kjer je Italija najbližja Balkanu — v Črnogori in Albaniji.

Odgovor dalmatinskim disidentom.

V „Agramer Tagblattu“ od minolega ponedeljka nahajamo dopis iz Splita, ki izhaja očividno iz bližine dalmatinskih disidentov. V tem dopisu je rečeno, da so dalmatinski disidenti morali izstopiti iz „Narodne Zveze“, ker da niso mogli glasovati proti proračunu, ki je — po njihovi zasluzi — prinašal znatnih podpor Dalmaciji.

Do tukaj smo edini, ker smo tudi mi obžalovali, da se je ob priliki glasovanja proračuna brezpogojno zahtevalo od dalmatinskih poslancev, da bi storili, kar bi bilo po njihovem mnenju škodljivo za Dalmacijo.

Ali v splitskem dopisu se graja poslance v „Narodni Zvezi“, ker da so baje prehitro imenovali kandidate za parlamentarne odseke, da so ob tej priliki mimošli posl. vit. Vukovića, ki je več let deloval v proračunskem odseku, da so vse to storili prej, nego je četorica disidentov prišla na Dunaj. S tem da se je „akoro“ onemogočilo disidentom, da bi se dalje pogajali za vstop v „Zvezo“.

Ponavljamo tukaj, kar smo rekli včeraj, da namreč obžalujemo, ker se o tej stvari ne razpravlja v dalmatinskih novinah, ki so prve poklicane, da bi razjasnile volilcem gospodov disidentov, za kaj se gre.

Mi smo se na kompetentnem mestu še bolje informirali o stvari ter moremo potrditi sledeče:

Popolnoma neopravičeno je očitjanje, da se je „Zveza“ prenašla z imenovanjem kandidatov za odseke. „Zveza“ je takoj po glasovanju proračuna stopila v dogovore z disidenti, da bi se povrnil; oni so pa odlašali in stavili napoleed nevsprejemljiv pogoj, o katerem je bolje molčati!

Imenovanje kandidatov je izvršila „Zveza“ v zadnjem času. Čakati se več ni moglo, ker je volitev odsekov bila na dnevnem redu. To so znali tudi disidenti; zato bi bili morali narediti potrebne korake, če so reflektirali na kandidature. Sicer pa je „Zveza“ vzela tudi njih v poštev, razen vitez Vukovića za proračunski odsek. To pa iz razlogov, ki smo jih navedli v članku „Dalmatinski disidenti“ in katerih oficijozni glas v „A. Tagblattu“ ne izpodbija.

Na očitjanje dalmatinskih disidentov, da se je moralo počakati na njihov prihod na Dunaj, pa moramo (ne glede na gornja izjava) naglasiti to, da sta bila za časa imenovanja kandidatov že na Dunaju — gg. vit. Vuković in Perić. S tem je rečeno vse!

Sicer pa opetujemo, kar smo nedavno zabeležili, da sedanji parlamentarni položaj in interesi našega naroda zahtevajo od slovenske delegacije na Dunaju: skupnega dela! Zato naj dalmatinski disidenti ne odlašajo, ampak naj se nemudoma povrnejo v „Zvezo“, kjer bodo bratski vsprejeti, ker se konflikt ni porodil iz osebnih motivov, ampak radi narodne stvari. In ta-le zahteva: pozabljenje in odpustenje.

Dnevne vesti.

Himes. Minolega toka se je poročila dražestna gospica Ružica Topičeva, hčerka znanega rodoljuba in župana na Visu,

g. Serafina Topića, predsednika parobrodne družbe „Dalmatia“, z gospodom Brankom Milinkovićem, častnikom c. in kr. vojne mornarice.

Svatje so se spomnili tudi obeh naših šolskih družb in so na predlog g. Hektorja Polića zložili 100 K.

Novoporočencema želimo najiskrenejše: Bilo srečno!

Delavci iz plavža pri šklednju.

Okrajna skupina N. D. O. Vas vabi vse na

PROTESTNI SHOD

ki se bo vršil danes (četrtek) dne 2. decembra t. l. v prostorih „Gospodarskega društva“ v šklednju, točno ob 8. uri zvečer.

Dnevni red:

„Novi službeni red za plavž, ki ima stopiti v veljavo dne 4. decembra 1909“.

Delavci! Vsi na shod, da sklenete protest proti novi omejitvi Vaših pravic! Trst, dne 30. nov. 1909.

Okr. skupina N. D. O. v šklednju

Junaštvo pod — § 2. Začeli so z velikimi plakati da bi jih policija konfiscirala in jim v reklamo, med seboj so govorili, da bo gledališče Politeama premajhno, ker je ta dan, prihodnja nedelja, moral zadobiti historične važnosti! Saj so imeli prihiteji v Trst bratci iz vseh krajev te neodrešene „Regione Giulia“.

In tedaj smo prišli na vrsto mi — hoteli smo tudi mi prisostvovati tej manifestaciji za ohranitev našega — robstva; ali signori so nam v zadnji hip prinesli hudo razočaranje. Ne s plakati, niti ne z debelimi črkami na čelu svojih dnevnikov, ampak v jednom skritih kotičku „Piccola“ nam javljajo včeraj italijanski „insegnaanti“, da so se zatekli pod okrilje njim vedno prijazne mamice — § 2. Izredni občni zbor italijanskih učiteljev se bo vršil v nedeljo v televadnici v ulici della Valle. Zborovalcev bo, kolikor bo — posebnih vabil. In da ne bodo rabili nas, to je menda gotova stvar.

Grozili bodo torej in odbijali slovensko nevarnost — pri zaprtih vratih.

Ali zato bodo v nedeljo odprta vrata „Narodnega doma“ in naj le pošljejo signori svoje delegate, da bodo videli na svoje oči, kako zna manifestirati naš narod: dostojno in mogočno za svoje pravice — za slovenske šole na Primorskem!!

Tržaški Slovenci! Pribite v nedeljo v „Narodni dom“, ker italijanska junaška strahopetnost — kakor bi rekel italijanski Gando — zaslučuje močnega odgovora z naše strani.

Kje je „casa nostra“? Italijani toliko kriče, da je Trst njihova hiša, da smo mi „calati dalle montagne“, da hočemo zapovedovati v „casa degli altri“ itd. Bilo bi zato nujno potrebno, da nam naši italijanski sosede enkrat povedo jasno in točno: „Kje neha ta njihova „casa nostra“ in kje začneja „naša hiša“?! V Trstu nam nočejo dati slovenskih šol, ker da smo mi tu le gostje, padli s hribov doli. Dobro! Vzemimo, da bi bilo res, da je bil Trst od nekdaj izključno italijanski. Potem je ravno tako nepobitna resnica, da je bila tržaška okolica od nekdaj izključno slovenska. Človek bi torej mislil, da je v okolici „naša hiša“. To bi bil logičen zaključek. Ali logika in naši Italijani, to sta dva pojma, ki sta v vednem medsebojnem boju. Vsa politika naših Italijanov ni nič drugega, nego kreganje z logiko, recte z zdravim pametjo. Slovenci ne smejo dobiti slovenskih šol, pač pa jih morajo imeti v okolici priseljni Italijani! Vprašali bi torej „Piccola“ in „Independenta“, ki sta sicer vedno pripravljena, da vlečeta za las argumente, ki naj bi podprli italijansko politiko negacije napram Slovincem v mestu, da nam pojasnita, kako hočejo oni opravičiti to dvojno mero: eno, ko gre za mesto, drugo, ko gre za okolico?! Mesto mora ostati vedno izključno italijansko, a okolico bi hoteli malo po malem utrakvizirati in s časom popolnoma poitalijančiti. Neki naš dopisnik je že izračunal, da v 140 letih v tržaški okolici ne bo nobene slovenske šole več, ako pojde po tej poti naprej! To in nič drugega je tudi cilj naših Italijanov. Zato pa je dolžnost vseh Slovincem v Slovanov na tržaškem ozemlju, da povzdignemo prihodnjo nedeljo mogočno svoj glas: Ne damo se potujčiti! Tu smo tudi mi v „svoji hiši“, tu smo, tu ostanemo! Trst je tudi „casa nostra“, in mi zahtevamo v tej „casa nostra“ energično svoje pravice, svoje šole!

Nov slovenski kulturni inženir. — Gosp. Dragotin Guštinčič, geom. in člen akad. društva slov. agronomov „Kraa“ na Dunaju, je dovršil študije kulturnotehnične stroke dne 25. listopada t. l. in pomagal pililo število slovenskih kulturnih inženirjev. Čestitamo!

Telefonska centrala Trst-Dolina. — Par tednov sem je Trst zvezan potem telefona z Dolino. A naprava funkcionira le, kadar se jej ravno poljubila. Včeraj smo klicali štirikrat brezuspešno. Menda ne funkcionirajo zvonci. — Priporočamo, da se napravi red!

20 stotink same stane čistila (krema) v prid družbi sv. Cirila in Metoda, ki je

najbolje in najceneje. Sezajte vsi po njej, vsak trgovec jo mora prodajati. Dolžnost vsake gospodinjice je torej: da zahteva čistilo C. M. za 20 stot.

Bratski čin. Prejeli smo od hrvatske strani ta-le dopis, ki ga radi prinašamo v originalu: Slavno uredništvo! Kako ste več javili, ovdješnje naše društvo „Jadran“ namnilo je bilo, da dojdouč subote priredi u prostorijama „Dalmatinskog Skupa“ domaču zabavu. Nego pošto se istoga dana vrši u „Nar. Domu“ zabava „Sokola“, odlučilo se u „Jadranu“, da se zabava odgodi za drugo subotu, jer je želja trčanskih Hrvata, da se 4. o. mj. nadjemo skupa na veselju bratskog „Sokola“.

Dovolite mi, da ovim putem toplo preporučim avim našim Hrvatima u Trstu, obojito našoj omladini, da posjete što brojnije subotnjo zabavu „Sokola“, jer će to biti lijepa prilika, da se naši mladići pobratime, a onda da se nadju u zajedničkim sokolskim vrstama, gdje se krepčaju mišice i diže duh za obranu zajedničke nam domovine i ostvarenje zajedničkog ideala: za naš Trst!

(podpis).

Boj naših trgovcev z jestvinami. Iz šklednja:

Ta boj traja že kakih 8 let. Na zadnjem občnem zboru pa smo odnehal od tega boja, ker je bila na dnevnem redu kakor edina točka: nedeljski počitek. Enoglasno smo glasovali za celodnevni nedeljski počitek akozi vse leto. Ali glej: nas šklednjce so potem izločili od nedeljskega počitka. Mari menijo gospoda na namestništvu, da mi ni mo potrebn počitka enega dneva v tednu istotako kakor trgovci v Trstu?! Ali pa leži morda zajec v nekem drugem grmu? Ali hoče iti c. k. obrtna oblast Italijanom na roko, da bi laglje imeli svoje občne zbor — brez nas? Menijo-li morda gospoda na namestništvu, da je pri nas v šklednju le kak agitator, ki hoče imeti nedeljski počitek? Nai le pogledajo prošnjo, ki smo jo podpisali vsi trgovci iz šklednja, razun enega samega. Ta prošnja leži že 10 mesecev na namestništvu. Če smo že vsi člani iste zadruge, hočemo uživati nedeljski počitek istotako kakor naši tovariši v mestu. Če pa hočejo imeti gospoda bej — imeli ga bodo!!

Slovenci v Plzinu. — V krasni dvorani „Mertanske Besedy“ v Plzinu vršila se je v nedeljo popoldne po inicijativi „Češko-slovenske Jednote“ veličastna slovenska slavnost, na kateri je bila izkazana posebna čast slovenskemu narodu. Slavnosti so prisostvovali plzenjski župan dr. Peták z nekaterimi obč. svetovalci, poslanca Pokorný in Hucl in cvet meščanstva. — Dalje je bilo navzočih nekaj Slovincem z županom Hribarjem na čelu.

Župan dr. Peták je posebnim govorom pozdravil Slovence, na kar je župan Hribar odgovoril daljšim češkim govorom, v katerem je očrtal zgodovino slovenskega naroda in njegova sedanja kulturna in politična stremjenja. Govornik je na zaključku pozval češke brate, naj bi pogostejše zahajali v našo domovino.

Jur. cand. Brucko je poročal potem o vprašanju slovenskih manjšin in stud. ing. Janko Mačkoviček o statističnem alov. problemu.

Stenografski tečaj. Vsi, ki so se prijavili in ki se še mislijo prijaviti za pohajanje sten. tečaja, naj pridejo danes t. j. 2. decembra ob 8.30 v veliko dvorano N. D. O. ul. Lavatoio 1. I. nad.

„Miklavž“ na Vrdeci. Od raznih strani se sliši, da pride tudi letos na Vrdeci. Pride pa v nedeljo popoldne ob 4 in pol uri in prinese seboj mnogovrstnih in prav lepih daril.

Pride v krasnem spremstvu. Obdarjal bo male in velike — otroke. Pripravil je baje mnogo, ker vidi, da so Vrdečani postali prav pridni. Zato pridete vsi, da kako darilo ne zaostane!

Zlasti naj pridejo tudi oni, ki so zadnjič pri „Zori“ zamudili, posebno še ker se „Miklavž“ priredi na korist otroškega vrta — v korist dr. Cir. in Met. Kjer se to ime glasi, naj nikdo ne zamudi! Darove je prinesiti v otroški vrtec.

Sokolski Miklavžev večer, ki se bo vršil v soboto 4. decembra v veliki dvorani Nar. doma, bo letos zelo zanimiv, ker bo svirala godba in bo zapel društveni pevski zbor par pesmic. Radi mladine, ki tvori ta večer glavni kontingent, je letos določen Miklavžev nastop preje nego druga leta, tako, da bodo šli malčki lahko preje domov. Zato je treba, da pride vsak točno ob 8 uri, kajti ob 9. uri oziroma še preje nastopi Miklavž s svojim spremstvom, ki bo letos zelo veliko. Da se razdeljevanje daril olajša, naj se prinese darila že v soboto popoldne k vratarici, da bo možna ista primerno odbrati in razvrstiti.

Na svadbi gospice Ružice Topičeve z g. Brankom Milinkovićem so zložili svatje 100 K. Od teh so odločili 50 K za možko družnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu, 50 K pa so odpotali istaki družbi.

Koncert pevkega društva „Mirja“ v Ricmanjih. Ricmanji nam pišejo: Cenjeni gospod urednik! Čakal sem od spretnjšega peresa poročilo o tem koncertu v Ricmanjih; ker se pa ni nikdo oglašil, prosim, dovolite meni malo prostora. Ves predm. teden je nepre-

nehoma deževalo, tako, da nam je vzelo vso nado, da bi bilo v nedeljo vreme. Radi slabega vremena se tudi naznanjeni vprejem ni mogel vršiti na postaji v Borštu; vršil pa se je na koncu vasi.

Društvo „Ilirija“ in drugi gosti so v vsemu slabemu vremenu prišli deloma z vlakom, deloma peš, ob določeni uri. Na koncu vasi, pričakovali smo z godbo in gosp. županom na čelu mile goste. Društvo in goste je pozdravil v imenu pevskega društva „Slavec“ in Ricmanjev g. župan Berdon. Na ta pozdrav je odzdravil predsednik društva „Ilirija“ g. Prab, nakar je godba zaigrala koračnico „Naprej“ — in korakali smo skupno v „Narodni dom“. Koncert se je pričel točno ob 4 in pol uri po programu. Dvorana je bila nabito polna po večini domačega občinstva, ki je stalo pokazalo, da goji čut in ljubezen do naše slovenske pesmi. Po odigranju prve točke, dvignil se je zastor in zazrli smo veliki zbor bratske „Ilirije“, ki je pod spretao roko društv. perovodje g. J. Laha, krasno proizvajal teško skladbo Försterjevo „Ljubico“. Da so pevci in pevke res krasno in precizno proizvajali to teško pesem, pričalo je dolgotrajno odobravanje in ploskanje v zahvalo za njihov trud. Jako dobro proizvajalo se je tudi P. H. Sattnerjeva: „O nevihti“, K. Bendela: „Križaci na moru“ in Gerbičev: „Venec slov. nar. pesmi“, za kar so vrli „Iliriji“ želi obilo pohvale.

Občinstvo je z dolgotrajnim ploskanjem zahtevalo ponovitve teh krasnih zborov, ali društvo nam radi predlogega — razporeda ni moglo ustreči naše želji. Krona temu koncertu pa je bila Jaka Štoke, šaljiva burka: za nas kmete kakor navlašč zbrana: „Ne kliči vraga!“

Občinstvo se ni moglo nikdar dosti nasmejati. Igralci so igrali izborno, vsek na svojem mestu. Osobito nam je ugajala Milka in njen oče, (gca. Tomašič in g. J. Prab). Tudi ostali igralci so častno izvršili svojo nalogo, za kar jim izrekamo na tem mestu najpriščneje zahvalo. S to točko je bil končan ves oficijelni razpored. Po dovršenem programu se je v spodnjih prostorih razvila animirana zabava, a v zgoraj dvorani je pričel ples, ki je trajal do polnoči. V prijetno dolžnost si štejemo zahvaliti se bratskemu društvu „Ilirija“, ki se je drage volje odzvalo našemu povabilu. Bratsko društvo nam je ostalo neizbrisne spomine. V nadi, da nas bratsko društvo v kratkem zopet obišče, mu že danes kličemo: dobro došlo!

Domačin.

C. kr. avstr. državne železnice. — Nedeljska in prazniška vlaka št. 913 (odhod iz Trsta c. kr. drž. žel. ob 6 uri zvečer, prihod v Izolo ob 7 uri 34 min. zvečer) in 916 (odhod iz Izole ob 7 uri 49 min. zvečer, prihod v Trst c. kr. drž. žel. ob 9 uri 35 min. zvečer), ki vozita na progi Trst c. kr. drž. žel. — Izola, sta s 1. grudnom t. l. do preklica opuščena.

Zveza jugoslov. železničarjev. Južne železničarje vabimo na sestanek, ki se vrši danes dne 2. decembra t. l. v društvenih prostorih Via Lavatoio št. 1. l. nadstr. točno ob 8. uri zvečer. Dnevni red: 1) provizijski zaklad južne železnice; 2) slučajnosti.

Na železnični postaji v Spod. Dravbergu je nahiril službujoči uradnik dve stranki, ki sta zahtevali vozni listek slovenski. Eni stranki je celo grozil, da bo — po celovškem zgledu — poslal po nekoga drugega, to je, po orožnika. Zadel je pa na ravno prava dva moža: na poslanca Grafenauerja in dr. Brejca. Zabliskalo se je tedaj uradnikom, in letali so semtertja kakor zmešani. Stvar pa s tem še ni končana.

Tržaška mala kronika.

Vkradeno kolo. Pismonoši Ivanu Arčon iz Volčjedrage, je bilo ukradeno kolo, ko se je predvčerajšnjem mudil v poštnem uradu pri Sv. Patru ob Soči. Kolo ima št. 105191. Tatice uhanov zopet na delu. — Neka naznana ženska je 6 letno deklico Jerico Muradori izrabila pod neko pretvezo v vožo hiše na Barriieri ter jej tam vzela uhana iz ušes.

57.300 žakljev kave je včeraj došlo na Lloydovem parku „Istria“ iz Santosu v Trst.

To je zadnja Lloydova brazilijanska vožnja, ker bo odlej prirejala te vožnje Austro-Amerikana.

Loterijske številke, izžrebane dne 1. decembra:

Brno 6 60 68 75 32
Inomost 16 73 81 7 45

Koledar in vreme. — Danes: Bibiana dev. — Jutri: Fr. Ksaver sp. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 10° Cels. — Vreme včeraj: deževno.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno s posamičnimi padavinami. — Zmerni vetrovi. — Temperatura mila.

Društvene vesti.

Podporno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu bo imelo v soboto, 4. decembra ob 8. uri zvečer v Lieblavi restavraciji „zur Stadt Neugraz“ svoj XIII. redni občni zbor. Najprej se bo poročalo o delovanju v minoletem letu, potem pa bo volitev novega odbora in ukrepanje o kakih posameznostih. Prijatelji društva bodo dobro došli!

Naše gledališče.

V nedeljo se na našem odru vprizori veselinihova noviteta: veseloigra českega pisatelja Štáha

„VROČA TLA“.

Ta veseloigra je izborna zadeta persiflaža malomestnih političnih razmer in bogata na zdravem humorju in akeleči ironiji.

Dne 8. t. m. pa bo premijera lepe čarobne bajke s petjem in godbo: „Janko in Metka“.

Darovi.

— Na svatbi g. Jožefa Skodlerja in g. ce Angele Kolombin nabralo se je dne 28. m. m. v gostilni Antona Kjuderja pri Sv. Ivanu na Novi cesti K 3.62 za moško podr. dr. sv. Cir. in Met. Denar brani uprava našega lista.

Nar. delav. organizacija

Delavci iz Lloydovega arsenala! „Narodna delavska organizacija“ Vas vabi, da pridete vsi na Shod, ki se bo vršil danes, točno ob 7. uri zvečer v prostorih „Narodne delavske organizacije“. Dnevni red: Izvolitev delegatov za Dunaj.

Odbor N. D. O.

Za otroka. — Koliko srčnega veselja provzroča našim milim otročičem „Miklavžev večer“, ki ga priredi Veselični odsek N. D. O.

In kako bi tudi ne, saj žrtvuje vsak naš tovariš z veseljem par krajcarjev za svoje milijence in tako bo Veselični odsek N. D. O. omogočeno, kolikor toliko, da s činom rodoljubnosti proslavi ta praznik te male naše bodoče armade.

Tovariši! Še par dni nas loči, zbirajte prispevke — za otroka.

Okrajna skupina N. D. O. pri Sv. Jakobu sklicuje delavce iz mestne plinarne na sestanek, ki se bo vršil v soboto, dne 4. decembra t. l. v prostorih „Konsumnega društva“ pri Sv. Jakobu (pri cerkvi) točno ob 7. uri zvečer.

Vesti iz Goriške.

Iz Skopega. V nedeljo predpoludne ustanovili smo tudi pri nas toli važno podružnico zavarovalnice goveje živine. Gospod Bekar iz Sežane je nagovoril zborovalce ter jim stvarno in lahko umljivo obrazložil namen in pomen zavarovanja živine.

Ker troške zavoda nosi dežela, plačuje se samo 1/2 %. Vsakemu posestniku živine je torej nujno potrebno, da se zavaruje.

Kdor se ni še zavaroval, zgledi naj se pri Jožicu Živcu ml. kakor predsedniku podružnice.

K. k. Steueramt Sessana. Te dni sem slučajno videl na c. kr. davkarakem uradu v Sežani pečat s samonemškim besedilom „K. k. Steueramt Sessana“. Kaj pa je to? V Sežani pa kaj takega! Finančna oblast bi morala vendar vedeti, da prihajajo davkoplačevalci odrajtovat svoje davke v Sežano ne pa v

Poslano*)

Slovenskim železničarjem v pojasnilo. V št. 22. „Železničarja“, glasila „veleučnega“ dra. Šolarja in posili-socijalista Kopača napada nekdo med drugimi tudi mojo osebo. Ker mi ne more očitati družega, pravi, da sem deloma sam demisijsiniral, deloma da so me „ven vrgli“ iz N. D. O. Dalje pravi imenovana cunja, da sedaj delam menda pokoro.

Kar se tiče moje demisije, vedo gospodje sodrugi sami predobro, da sem z odprtim delom odšel iz odbora N. D. O., česar gotovo razni socijalno dem. železničarski voditelji a la Končnik, Jernejčič itd. o sebi ne morejo trdit: Imenovana gospoda, ki sta v družbi Jožeta Kopača do 4. novembra t. l. razpolagala čez življenje in smrt ubogih zapeljanih železničarjev, ki sta za svojo uzorno čast za vsako malenkost iskala zadostčenja pri sodiščih, sta izginila in ne morda demisijsinirala. Zvita buča Jože Kopač se je sicer rešil s tem, da je zvalil vso krivdo na gori imenovana sodruga. Ampak tudi to ni Jožetu mnogo koristilo. Delavstvo, katero se je pustilo dolgo časa za nos voditi, ni hotelo umakniti na občnem zboru dne 4. novembra obtožbe proti Kopaču, temveč ga je postavilo pod strogo „kontrolno“ političnega odbora jugoslovanske soc. demokracije.

Tako gospod Jože Kopač: kedo dela pokoro jaz, ali pa Vi?

Za slučaj, da želite natančnejega pojasnila, sem Vam vedno na razpologo.

Janez Jaklič.

*) Za članke pod tem naslovom uredništvo odgovarja le toliko, kolikor mu zakon veleva.

Mala pošta.

Aspirant — Tuka. Blagovolite natančno pisati številko Malega oglasa ali priti v našo pisarno, ako Vas ne moremo postrači.

Pozor! M. LEVI Pozor!

Trst - Via delle Beccherie 22, vrata št. 13 Kupuje rabljene pohištvo, ponošene obleke in šivaine stroje. Pisati dopisnico. Priče sam na dom.

Cene stalne in zmerne.

Predno odpotujete, obiščite prodaj.

TRST, ulica San Sebastiano šte. 7

Specijaliteta: usnjati predmeti

kakor naprimer: KOVČEGI, TORBICE itd.

poznane tovarne Franz Zeller na Dunaju

Predmeti pripravljeni za darila.

NEPREMOČLJIVI ANGLEŠKI PLAŠČI.

tvrdke Boughtof P. Frankenstein & Sons.

Foxor na naslov: Trst, ulica

San Sebastiano št. 7

Lastnik: D. ARNSTEIN.

Popust od 30 do 40 %

Kovinate ure K 3 — napr.
srebrne „ 6 — „
zlate „ 19 — „
Budilke „ 2 — „
Stenske „ 5 — „
Regulatorji z nih. „ 18 — „

Zlati uhani od K 3 — napr.
z dem. „ 8 — „
Zlati prstani „ 4 — „
z dem. „ 6 — „
Zlate Broche „ 6 — „
Zlate zapestn. „ 20 — „

Zlate in srebrne verižice in priveski za moške in ženske

Bogomil Pino, urar

ul. Vinc. Bellini 13 (nasproti sv. Antona novega)

Proda se 70 hekt. belega vina prve vrste po 26 stot. od 3 hekt. naprej v Garih pri Štanjelu. Oglasiti se je pri vratarju v Narodnem domu.

Ni treba več užigalic!

En sam pritisk provzroča ogenj!

Imperator

Žepni užigalec in o enem elegantna, najfinjša niklovana, jednostavna, a vilo praktična skotija, za prigrati z eno roko, absolutno varna, traja mnogo let. Cena 1 komad K 3 —, 3 komadi K 8-25, 6 komadov K 15. Poleg vsakega komada natančen opis. Poštja se proti naprej poslani dotični svoti franko, ali priporočeno (35 vinarjev več).

Exporthaus Königsberg 607 Ogrska

!Emporij!

„ALLA MODA TRIESTINA“

Trst - ulica Farneto šte. 4.

Včeraj 1. decembra 1909 odprla se je

NOVA „PRODAJALNICA

manifakturnega blaga

ter blaga vsake vrste, konfekcionirana, kakor tudi drobnarije. Lastna izdelovalnica. Krojačnica za ženske izdelke.

Veliko iznenadenje!

!! Cela oprema za neveste zastoj !!
Se priporoča trdka **BORSATTI & Co**

Tvornica --- dežnikov

PAOLO MINOLA

je preskrbljena ob **Corso šte. 37** tik trdke GREINITZ

z raznovrstn. dežniki

od najnavadnejše do najfinejše vrste.

Cement - Portland

„SALONA“

Družbe „SPALATO“

Anonimno deln. društvo cementa Portland SALONA.

Letni proizvod: 10.000 vagon.

IZKLJUČNI ZASTOPNIK

Leopold Feiner, Trst

:: Pisarna :: Zaloga Cementa

ul. Carradori 16 Riva Grumula 2

Telefon 605. Telefon 23-30

Ernest Pegan, Trst

Ulica Caserma 19 (nasproti kavarne Commercio)

Trgovina s svežim in pre-

kajenim svinjskim mesom.

Vse vrste salami. Najfin. sir. Mast. Konserve. Praške in graške gnjati.

Razne klobase. — Moderno opremljen buffet.

Vedno sveže DREHERJEVO PIVO. — KRAŠKI TERAN. — Garantirana PRISTNA VINA iz vipavske vinarske zadruge. — ŠAMPANJEC. — DESEETNA VINA. — LIKERJI ODLIKOVANIH TVRDEK.

Gostilničarjem se daje primeren popust.

RESTAVRACIJA

PASSEGIO SANT' ANDREA št. 36
Toči izvrstno pivo, vino i. vrste. Dobra kuhinja. Velika dvorana in posebna soba za društva. F. Erjavac. ALLA STELLA.

„AGLI ANTICHI CAMPI ELISI“ :: TRST

Sesano! To preziranje našega jezika od strani državnih oblasti je neodpustno tembelj sedaj, ko smo celo od privatne družbe južne železnice po dolgotrajnem boju izvajali tudi slovenski napis na postaji.

Zahtevamo torej z vso odločnostjo, da tudi iz davkarije zgine spakodranka „Sesana“ in da se tudi tam piše pravilno ime „Sežana“.

V Dobravljah na Vipavskem je umrla dne 28. novembra 1909 ob 1 uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni Avgusta Hrobat. Pogreb je bil v torek ob 10. uri s sv. mašo. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudstva. Tudi vencev na krsto je bilo mnogo položnih.

x **Goriški zrakoplovec Rusjan**, ki je Slovenec, je ponovil poskus s svojim zrakoplovom minoli ponedeljek na Velikih Rožah. Poskusi so se prav dobro obnesli. Dvignil se je s svojim zrakoplovom kakih 5 m visoko v zrak in je obletel Rože z brzino po 40 km na uro. Gosp. Rusjan napravi v kratkem javno poskušnjo. Naš zrakoplovec je popolnoma zadovoljen in je trdno uverjen, da preseneti javnost o priliki javne poskušnje.

x **Iz Medane**. V nedeljo se je zbrala v gostilni g. Simčiča velika družba. Nekateri so sprožili misel, naj se začne zbirati prispevke za kak občeskoristen namen. Gosp. Torčič Teodor, ki je v službi v Trstu, je sprožil pametno misel, da se naj zbira predvsem za revne kolone v naši vasi. Družba je nato zložila znesek 8 R 62 vin., in prvi kolon, ki je bil obdarovan, je Simčič Andrej, ki se je ginjeno zahvalil za nepričakovani dar. Rečena družba namerava obdariti še druge revne kolone, kar je pač hvalvreden človekoljuben čin, ki priča, da so tudi Medanci — ljudje!

Akad. fer. društvo „Adrija“ v Gorici je poslalo na vsa slovenska županstva Primorja prošnje za podporo, da se društvo olajša naloge, ki obstoji v ustanavljanju knjižnic v obmejnih krajih. — Društvo prosi tem pismom tudi vsacega posameznika, naj prispeva po moči za ta narodni namen. — Posiljajte naj se naslavljajo: „Akademično ferijalno društvo „Adrija“ v Gorici.

Napis na sežanski postaji. Vendar enkrat! smo vzklikali S.žanci, ko smo zagledali na naši železniški postaji tudi slovensko označeno naše kraške metropole. Zmagala je pravična stvar. Nič več se ne blišči samo spakodranka „Sesana“. Sedaj je ta spakodranka izginila in je namesto te druga malo milejša oblike; izpuščen je eden „s“; na postaji so na treh krajih napisali sicer „Sesana—Sežana“.

Mi smo zadovoljni in ni s mo. Naravno, da bi moralo priti na prvo mesto „Sežana“ in šele potem neizogibna „Sesana“, ker že hočejo imeti tudi še nadalje spakodranko, a zadovoljni smo s tem, da je vendar prišlo vsaj do „Sežane“ in da vedo potniki, ki čitajo ta napis, da tu, par korakov od Trsta, stanujejo Slovenci.

Sicer pa naj se nemudoma zganejo poklicani faktorji, na čelu jim stoji županstvo, da energično protestirajo proti vsakemu pачenju naše označbe „Sežana“ in da ukrenejo potrebno, da se enkrat za vselej odpravi nesmiel „Sesana“. Kajti, četudi le z jednim „s“, spakodranka je vendar. Ali naj bi bili vsaj pravo označbo postavili na prvo mesto in skovanko na drugo.

Ganite se, dokler je še čas!

Vesti iz Istre

Odpovedal se mandatu. Deželni poslanec (ital.) mestnega okraja Buje-Umag-Novigrad. Ivan Festi, se je iz privatnih razlogov odpovedal deželnozbornemu mandatu.

Predsednikom italijanskega političnega društva za Istro je bil izvoljen dr. Constantini, podpredsednikom pa dr. Albanese in dr. Corazza.

Tulci v Opatiji. Od 1. jan. do 24. nov. 1909 je obiskalo Opatijo 38.306 oseb. Od 18. do 24. novembra 1909 je na novo došlo 826 oseb. Dne 24. nov. 1909 je bilo navzočih 1132 oseb.

Vesti iz Koroške

Električne železnice okoli Vrbekega jezera ne bo. Glavno ravnateljstvo južne železnice je izjavilo, da bi moglo pripustiti električno železnico do Poreča, ne pa do Vrbe. Podjetje bi bilo stalo okroglo osem milijonov kron in bi se bilo težko obrestovalo.

Razne vesti

Vroča voda kakor zdravilo. Neki angleški zdravnik piše: Mali glavobol pojenja takoj ob istočasni aplikaciji vroče vode na tilnik in nogah. V vroči vodi osmočena, potem

ovita in na želodec položena servijeta, deluje skro v istem hipu proti ščipanju. Skupaj zložena v vrečo vodo namočena in iztisnjena platnena raba položena na boleče mesto, pomaga takoj proti zobobolu ali živčnemu trganju.

Solicitator išče službo v odvetniški pisarni. Pisati je na Inzeratni oddelk Edinosti pod „Solicitator“.

Proda se umivalnik za dve osebi in 2 ponočni omarici s črnim marmorjem. Ulica Manzoni 4, pritišče.

Takoj se odda skladišče z malo najemnino primerno za vinoč. Zglašiti se je „Trattoria Pepi Moro“, Belvedere 49, Trst.

19-letni trgovski pomočnik išče službo v mestu. Govori slovensko in italijansko. Naslov pove Ins. oddelk Edinosti.

Oddasta se dve sobi in kuhinja. Naslov pove uprava Edinosti pod številko 2075.

Soba čedno opremljena, z dobro hrano se takoj odda v najem pri mirni družini. Ulica G. Parini 2, II.

Gostilna „Al Ginnasio“ ul. Squero nuovo 7 ima pijske in jedila prve vrste. Priporoča se slavn. občinstvu za obilen obisk H. Kosič.

Sprejme se takoj brivec - delavec, ki govori slovenski in italijanski. Več pove Jakob Živic, brivec v Bar-kovljah.

Iščem dobre čevljarje za žensko in moško delo. Via della Fonderia št. 2, I. n.

Andrej Lejčič toči belo vipavsko vino po 32 nvč. liter v ulici Coroneo 29. Po dogovoru nižje cene.

Lepa soba se odda pri slovenski družini. Lorenzo Giberti št. 6, III., vrata 19. (2085)

Vinarska in gospodar. zadruga v Dornbergu pri Gorici - ima na prodaj mnogo tisoč hektolitrov najzibornejšega vina - med tem tudi sladkega a la „prosekar“. Na zahtevo se služi z užitki.

Vzdrumite se! „Slava kliče Slovence na delo“. — Krasno izdelane razglodnice. Založil in razpošilja Rudolf Može, Trst, via Scalinata št. 1.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

Fondo Coroneo. Fondo Coroneo.
Traberjev anatomicni in patalog. muzej
Razstava ljudskih bolezni in pokončevanje istih.
Ljudska znanstvena predavanja se vrše ob 10., 11., 12. 4, 6. in 8. uri.
V petek samo za ženske. Katalogi v sloven. jeziku.
Vstopnina 40 stotink. Vojski do narednika 20 stotink.

Prodajalnica oblek
ulica Giosuè Carducci 32 **J. Farchi,** ulica Giosuè Carducci 32
s zalogo elegantnih oblek zadnje novosti
in elegantnega kroja. - CENE ZMERNE.
Izvršujejo se obleke po meri v lastni krojačnici.
ulica Giosuè Carducci št. 32, Trst

Trst - Corso 26 - Trst

Popolni Pathèfon brez igle

je najpopolnejši instrument za razdelitev glasov, ki vse drugače nego drugi gramofoni svira s zafirovo ostjo, vsled česar ima pred drugimi sistemi to neoporečno prednost, da zafir ne kvari plošč in ga ni treba nikdar zamenjati.

Plošče Pathè ne hrešče in ne mešajo glasov. Plošče Pathè izdajajo sladek, jasen, dopadljiv in melodiozen glas. Pathèfon je hišni instrument — najlepša zabava v družini, umetniški užitek Iga reda. Vsacega ljubitelja glasbe razvedri in razveseli.

Stroji po R 45-

in več. — Dvojne plošče široke 25 cm v premeru K 250; 28 cm v premeru K 450; 50 cm v premeru K 20. — Plošče in gramofoni na iglo se zamenjajo pod ugodnimi pogoji. Kataloge pošiljamo brezplačno in franko.

Slovenske, hrvatske in srbske plošče.

Gostilničar Kulot „Pri treh prijateljih“ v Gorici, ulica Caserma št. 11, se priporoča z dobro kuhinjo in izvrstnim vinom. 1322

Caro & Jellinek
Družba z omejenim poroštvom
Internacionalno prevažanje in solitve na vse kraje
s posebnimi zaprtimi vozovi.

Telef. 16-27. Trst - Ulica Carradori 15 - Trst.

Ivan Godina

stavnbi klepar
TRST - ulica Scussa št. 3 - TRST
Izvršuje vsakovrstna v to stroko spadajoča dela: kakor n. pr. stavba, pomorska in obrtna. Poprave iz bandona, cinka, medena, bakra itd.
se izvršujejo točno in solidno.
KOPELJI IN SESALKE PO NAROČILU. - Prodaja kuhinjskih in kmetijskih potrebščin 1. t. d.
vse to po najnižjih cenah.

Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke
Trst, via S. Giovanni 16, I. n.
(zaraven Restauracije Cooperativa ex Hackner)
prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.
Najdogovornejše cene.
POZOR! Skladišče ni v pritličju ampak v prvem nadstropju

VINO

istrsko, najboljšo vrsto, naročiti je le pri tvrdki Václav O. Valeš
Pazin (Istra) - Zmerne cene. - Vzorci zastoj.
Trgovci z vinom na veliko dobijo popustka.

Podpisani naznanjam slavn. občinstvu, da sem otvoril znano gostilno

„Pri Valentinu“

Barriera vecchia št. 34.
Tečil bom pristna vina. — Dobra domača kuhinja cenj. gostom vedno na razpolago
Za obilen obisk se toplo priporoča
A. DEKLEVA.

Zdravljenje krvi

Čaj „Tisočerni cvet“ (Millefiori)
Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemeroidam. Jeden omet za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani v lekarni
Praxmarer Ai due Mori Trst, veliki trg

Nova prodajalnica ur in dragocenosti
G. BUCHER
(ex drug Drag. Vakjeta)
CORSO št. 36 - TRST
Kupujte prelepa predmeta. DRAG VAKJETA.
Regati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in zamenjuje stare zlate in srebre z novimi predmeti. — Sprejema naročila in popravila vsakovrstne, srebrnine in žepne ure. Cene zmerno.

Tovarne in delavnice pohištva in stavbenih izdelkov v SOLKANU pri Gorici.
Krajevno Solkanšt. št. 1
Gorica, drž. koleđ., Solkan

Mizarska zadruga v Solkanu
Osrednje ravnateljstvo.
ZALOGE: SOLKAN, TRST, via Caserma 4

Brz.: ZADRUGA - Trst
Telef. št. 1631 Interurbna
Žage v Seteski (Behinj)
Letna produkcija
K 1.000.000

HOTEL BALKAN

70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji
CENE ZMERNE. POČKAJ & KÖGL.

HOTEL BALKAN